

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' עקב כ"א מעתה אב תשע"ח

החברותא בטאון פנימי לחברים גליון מס 587

פצוצים יקרים

והיה עקב תשמעון (י, יב) חז"ל קשרו פסוק זה עם מה שלפניו בסוף פרשת ואתחנן כאמור ושמרת את המצוה וכו' אשר אנכי מצוך היום לעשותם ואמרו במד"ר היום לעשותם ושכרו בעקב היינו בסוף. באמת העושה מצוה לשום דבר מה למענו אינו זוכה לשום דבר. עיקר העבודה לעשות נח"ר שאמר ונעשה רצונו, ודייקא אז היוצא פועל שמתברך גם בחומר וגם ברוח וזהו ושמרת את המצוה אך ורק למען אשר אנכי מצוך היום לעשותם. התוצאה תהיה עקב תשמעון וכו' ושמרתם ועשיתם אותם אז ושמר ה' לך וכו' ואהבך וברכך וגו' אפילו בחומר.

והיה עקב תשמעון וכו' (י, יב) להלן (יא, יג) נאמר והיה אם שמוע תשמעו לשון ספק וכאן נקט לשון ודאי. הענין הוא עקב לשון סוף והכוונה בזה שבסוף הימים ישו בו כל ישראל בתשובה והקב"ה יסיר לב האבן מקרבנו ויתן לנו לב בשר...

ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך (י, יב) כתב החיד"א שכר מצוה בהאי עלמא ליכא אבל זכות אבות מהני גם לטובת עולם הזה. וזהו ושמר ה' אלקיך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך דהיינו מזכות אבותינו הקדושים נשבע בטוב בעוה"ז, ושכר המצוות יהיה שמור במושלם בעוה"ב.

ואהבך וברכך והרבך (י, יג) הרשעים המתנאים בעשרם העושר שמור לבעליו לרעתו. משא"כ מי שהשי"ת מברכו בעשירות מאהבה ולא לרעתו ח"ו הוא בא בכל יום במדרגת ברכה והרבך. (קול יעקב)

וברך פרי בטנך ופרי אדמתך (י, יג) מקיש פרי בטנך לפרי אדמתך. אם פרי בטנך מתנהגים בקדושה ובטהרה גם פרי האדמה יהיו טובים בשומן ובטעם וריח טוב וקל להבין.

ועשיתם צאנך (י, יג) עשיתם מלשון חזק, והנה הצאן כל אחד לבדו המה חלשים וחוזקם כשהם ביחד עדרים. אמרו חז"ל נמשלו ישראל לצאן ללמדנו כשישראל באחדות אין השונא יכול לשלוט עליהם.

ברוך תהיה מכל העמים (י, יד) יש להקשות דאם כל ישראל יהיו ברוכים בכל טוב ולא יחסר להם מאומה א"כ כמו שלא יהיה מושג של עניות כך לא יהיה מושג של עשירות. התירוץ שאמנם העשירות לא יהיה כלפי עם ישראל אלא כלפי העמים, וז"ש הכתוב ברוך תהיה ר"ל שיהיה ביניכם עשירים למטרה להיות לעזר בפרנסה של כל העמים המושפעים מבני ישראל והבן.

לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך (י, יד) פרש"י עקר שאינו מוליד. לכאורה ההדגשה בדברי רש"י עקר אינו מוליד צריך למוד. ואפ"ל ע"פ מ"ש במהרש"א למה נתעקרו אמהות שהקב"ה מתאוה לתפילתן וכו' נמצא לפי"ז שלא יהיה עקר שאינו מוליד אלא אף אלו שהוגדרו עקרה גם יהיו מולידים והוא בזכות שהקב"ה מתאוה לתפילתן.

והסיר ה' ממך כל חולי (י, טו) ממך דייקא דהיינו כל חולי הבא ממך מעצמך ע"י רבוי אכילה ושתיה וכד'. החדוש בזה ששמירתו של הקב"ה יהיה גם על אותם מצבים שלכאורה החולי בא מהם ובאשמלתם בכ"ז והסיר ה' כל חולי כי אהבך...

לא תחוס עינך עליהם ולא תעבוד את אלהיהם כי מוקש הוא לך (י, טז) מדת בני ישראל להיותם רחמנים אמנם בזה הענין לא תחוס שלא תרחם עליהם כי מוקש הוא לך ליצור מצב של רחמנות. ואתה לא תרחם ולא תחנם כלל וכלל. (נועם אלימלך)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשק שיחת הרא"ש זיע"א תשע"ה באב תשל"ה ה'הבא ל'דפוס ע"מ א.א.

ולשם כך עליו להכיר את המציאות האמיתית שלו, ולדעת מה מפעיל אותו. והיינו כי כל רעיון שעולה לו בראשו צריך שיהיה לו כח הקיום שמהווה אותו ויוצר את הרעיון הזה, ומהיכן נוצר הרעיון הזה? רק היות שהרבש"ע רוצה תהילה מהאדם, מקרוצי גושי חומר, ורוצה שהאדם יעבוד אותו עם החומר, לכן הוא שולח לו שליחות באמצעות המחשבה שמעוררת אותו לעשות טוב או רע. כמובן שאין הקב"ה רוצה שיעשה את הרע שהמחשבה מעוררת אותו, רק המחשבה הרעה נשלחה אליו בכדי שיכיר את יסודו. לכן בכל מחשבה ומחשבה שעולה בליבו של האדם עליו להאמין שהמחשבה הזו היא שלוחה מעם ה' בכדי להביאו לתכליתו, ועל ידה יתקשר עם בוראו. וכאשר הרבש"ע שולח אליו מחשבה מהטבע הרע שלו הכוונה היא שעל ידה יתקשר עמו. כי כל אחד ירד לעולם להשיג את הרבש"ע מתוך מציאות האנוש, שהוא יסוד האין. הרי האדם נולד רע, "וכל יצר מחשבות ליבו רק רע כל היום", ואם כן כאשר הוא מזהה אצל עצמו את כח הרע אין זה חיסרון. ולמשל, כאשר יש באדם נטיה להיות גנב או גולן או רוצח וכל מידה רעה שיש באדם, אין בזה חיסרון, כי כך נוצר, ובכוונה תחילה נוצר כך שעיין יגיע אל תכלית רצון ה' בבריאה. כי מיסוד הרע שלו הוא רואה את האין שלו ולומד את ה"אחורי", ומזה הוא מתקשר לרבש"ע.

ואם תשאל: היאך יעלה על הדעת שמזה שהוא רע יוכל להתקשר לרבש"ע? איך אפשר להתקשר עם הרבש"ע באמצעות רע? הרי הרבש"ע הוא טוב כמד"כ "טוב ה' לכל" ואיך רע יכול להגיע אל הטוב? תשובתך הפשוטה: אין

הכוונה לעשות רע ח"ו, רק הרבש"ע מתגלה אליו באמצעות התגלות הרע שלו בכדי שיתקשר עמו. לכל אחד הקב"ה שולח מחשבות לפי המידה הרעה שנברא בה ע"מ לתקן את מה שהוא גרם לעצמו בחטא עץ הדעת שאז הרבש"ע ירד עמו לגלות, וכאשר המחשבה מגרה אותו לגנוב, העוול היא לא מה שהולך לגנוב, כי בטבע זה הוא נברא, העוול היא מה שהוא גונב בפועל. כי בשעה שהוא הולך לגנוב הרבש"ע שולח לו כח אחר יותר חזק מהתשוקה הזו לגנוב שיעצור אותו. הוא שולח לו סיבות של פחד, או נקיפות מצפון, וכל מיני אופנים שונים ומשונים שמונעים אותו מלגנוב, בכדי שהאדם יטהר ויזכך את עצמו, ויראה ש"לולי ה' עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי". בשעה שיש לי את הרצון לגנוב, אם הרבש"ע לא היה עוצר אותי באמצעות הסיבות הללו - לא הייתי יכול להציל את עצמי, ואז הוא לא היה מחזיק טובה לעצמו בזה שלא גנב, כיון שהוא חי עם הרבש"ע. נמצא שבאמצעות יסוד האין שלו נתגלה אליו הקב"ה מהעולם שלו, מהעולם של "תוהו ובוהו" שהרי אין מי שמכיר אותו.

כל החזיון הזה דומה ליהלום יקר המונח בלב יער עבות שמאד מאד קשה להגיע אליו, כי יש סביבו כל מיני נחשים וחיות טורפות וימים וכמה וכמה מניעות שלא יוכל להגיע אל היהלום היקר. אדם שנכנס אל תוך היער הוא מקבל נשיכה מנחש, ומיד בורח. וכאשר משתוללים שם רוחות סערה והדמיונות שלו מתחילים להבהיל אותו, והוא בורח. לכן היער הזה נראה בלתי חדיר. אך כאשר נרצה להתעקש נוכל לו, ולאט לאט להתגבר ולעבור את היער. כי אם האדם רק

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

לו את היצר לגנוב ולרצוח ויחד עם זה שולח את הסיבה שתמנע אותו. ומטעם זה גם אחר שהאדם נמנע מן החטא הוא מוכרח להשאר במצב הזה שיש בו שורש רע והסיבה היא שמונעת אותו. הוא מוכרח לחיות כל הזמן עם הסיבה, ולעולם הוא לא יצא מן המידה הרעה שלו. אף פעם הוא לא יוכל להשתפר. השיפור שלו הוא בזה שרואה שבלי הסיבה הוא לא יוכל להציל את עצמו, והסיבה היא הרי שלוחה אליו מסיבת כל הסיבות. בזה הוא נעשה צדיק.

האדם הזה שחי עם הסיבה שכל הזמן הוא עלול לחטוא ורק הסיבה היא שמונעת אותו, הוא חי כל היום בפחד מן הסכנה שלא יעשה את הרע מהשורש שלו - אם הוא גנב או רוצח או נואף - וצועק לה' "הצילני מיד אויבי ומרודפי כי אמצו ממני" "הוציאה ממסגר נפשי". בכל פעם שהמצב הרע מתעורר מתחיל האדם לפחד ומבקש את הסיבות, נמצא שהמידה הרעה היא הסיבה שמעוררת אותו לפחד. אולם אותם יהודים שעבדו על עצמם אינם מחכים לסיבה של התעוררות המידה הרעה בכדי לפחד, רק הוא מעורר לעצמו את הפחד, מתוך שהוא מונח ב"מה" שלו, ב"עפר ואפר" שלו וב"תולעת ולא איש" "חרפת אדם ובזוי עם". הוא מכיר את יסוד הרע שלו, וכל רגע הוא מפחד מהסכנה של היסוד הרע שעלול להתעורר. ולכן הוא מבקש מה' שכל הזמן יחיה עם ההרגשה שהוא תלוי בתמידות בסיבות ולא יסיח דעת מן הסכנה, ומתחנן לה' שלא יעזובו ובכל רגע ישלח לו סיבות שישמרו אותו מחטוא.

יתבונן בכל פסיעה, כאשר מקבל נשיכה מהנחש יבחין שהנחש לא עושה לו כלום. נכון שנחש צפעוני נתן לו נשיכה, וזה כואב, אבל זה לא כלום, הוא יכול להתגבר ולהמשיך הלאה. כי הרבש"ע ששלח לו את הנחש בכדי שהוא יגרה אותו לגנוב, שולח לו יחד עם זה סיבה שיוכל להתגבר על הצפעוני ולא לגנוב. ולכן הוא יביא אותו במשפט אם יגנוב למרות שהוא שלח אותו, כי הוא מכניס בליבו פחד וכל מיני סיבות שהם יותר חזקים מהיצר של הגניבה, ואז הוא יכול להתגבר ולא לגנוב. ובאותו רגע מתחילה הבחירה. וכאשר יתבונן אח"כ יתמה: איך התחזקתי אחרי שהנחש נתן לי כזו נשיכה? והוא מוכרח לראות שיש בו כח חי שנותן בו כח להתחזק יותר מהנשיכה של הנחש, ומזה נלמד שהוא יכול להתחזק ולא ליפול ברשת של הנחש. בפרט אם כבר עברו עליו כמה זמנים של מאורעות כאלו.

לשם מה הרבש"ע שולח את הנחש אם יחד איתו הוא שולח את הסיבה? הרבש"ע שולח לו סיבה לעוררו להכיר את מציאות הבורא שהוא חי וקיים. כי יסודו של האדם הוא 'אין' ובכל רגע הוא שוכח מהרבש"ע, שהוא "השכל הנעלם מכל רעיון" ועליו נאמר "כי לא יראני האדם וחיי". ואיך יוכל האדם להיות בהתקשרות וידידות עמו אם אינו יכול לראותו ולא לשמוע אותו? מוכרח להיות שיש דרך שנוכל להשיגו. והדרך הזו היא ע"י המצב הרע שלו. כי הקב"ה ברא את האדם עם המידה הרעה שלו, שזהו בעצם השפלות של האנוש, בכדי שיראה ש"לולי ה' עזרתה ל"י אם ה' לא היה עוזר לי ועוצר אותי, אזי בשעת הגניבה "כמעט שכנה דומה נפשי". ולשם כך הוא שולח

המשך פנינים יקרים

כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ממנו איכה אוכל להורישם לא תירא מהם (ו, יז) לכאורה דבר והיפוכו אינו מובן דמשמע דאם תאמר בלבבך שיש רבים ואנו המעט לכך לא תירא מהם אבל אם אתם הרבים והם המעט אז יש מקום לירא מהם? הענין ע"פ הכתוב לקמן (ח, יז) שלא תאמר כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. רק צריך לדעת שהקב"ה הוא הנותן לו כח לעשות חיל. וזהו כי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ואיכה אוכל להורישם אז יבטיחך התורה לא תירא מהם. כיון שיש לכם ענוה בלבבכם שאין בכם כח לעמוד מפני אומות העולם אז תהיו בטוחים בהשי"ת ואז לא תירא מהם...

פסילי אלהיהם תשרפון באש לא תחמוד כסף וזהב עליהם וכו' (ז, כה) פסק הרמב"ם שע"ז של עכו"ם נאסר מיד אף שלא עבדה עדיין שנאמר פסילי אלהיהם משפסלו נעשה לו אלוה. אמנם מרוב חמדתו יבקש עילה להתיר הנאסר ח"ו על כן הזהירה התורה בלשון לא תחמוד שלא יבא החמדה בלבך להיות מתאוה כי אם תתאוה ימצא לך בזה איזה התרים להשיג הדבר אף על ידי קנין במעותיו הרי זה עובר גם על לא תחמוד. וזהו לא תחמוד במחשבת חוץ לדיינם ככלי כסף וזהב אשר בדרך כלל ולקחת לך בהיתר כי בכה"ג תתקל באיסור לא תתאוה ולא תחמוד והבן.

שקץ תשקצו ותעב תתעבנו וגו' (ז, כו) כפלות הלשון לרמוז שצריך לשרש אחריה כלומר גם לאחר שכבר נקרא שקץ אל תסתפק בזה אלא תשקצו וגם לאחר שנקרא תעב אל תסתפק בזה אלא תתעבנו שלא ישאר רושם כלל.

כל המצוה אשר אנכי מצוך היום תשמרון לעשות (ח, א) וצ"ב הלשון אנכי מצוך היום הוי ליה למימר אשר ציוויתך? וכן והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום להיות כחדשים. ההסבר בזה כי יש מצוות שכליות שגם אומות העולם מתיחסים אליהם כגול ניאוף רציחה ויש מצוות שמעיות היינו כאשר צוה ה' אלקינו. לזאת אמרה תורה שאף המצוות השכליות תקיימן מחמת אשר אנכי מצוך היום ולא מחמת השכליות שבו או מפחד השכר והעונש...

למען ענתך לנסותך לדעת את אשר בלבבך וכו' ויענך ויאכילך את המן (ח, ב) הקב"ה ניסה את בני ישראל במן. וה"ק לדעת את אשר בלבבך אם רצונך להיות לך כח כדי לשמור מצותיו ואז יהיה במן כל הטעמים גשמי ורוחני כשאיפתכם אבל אם חפצים בתאוות מתקיים בהם ונפשנו קצה בלחם הקלוקל. הרי שאין לך נסיון גדול מזה.

וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מיסרך (ח, ה) פירוש כמו מי שמניחין אויזיקמאר (כוסות רוח) והוא מכאיב מאד ובכל זאת מחיה עצמו כי הוקלו יסוריו לאחר מכן ככה כשאיש ישראל מרגיש שע"י היסורים נכנע לבו הזונה הוא מחיה את עצמו נמצא שהיסורים הם לטובה, זה כאשר ייסר איש את בנו...

כי ה' אלקיך מביאך אל ארץ טובה ארץ נחלי מים עינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר (ח, ט) הכוונה בזה שיש בזה שתי מעלות האחד עצם קיום המים - שפע הקדושה והטהרה והשני התפשטות לכל מקום לפי הזמן והצורך.

ארץ חטה ושעורה וכו'. ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם (ח, ט) תוה"ק כופל בענין לפארנו שלא יחסר מזון תבואה ופירות שנאמר ארץ חטה ושעורה וכו'. כמו כן לא יחסר מעות ואמצעים להשגת המזון ולאכילתם ברוגע שנאמר ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם כלומר שלא יהיה לך עניות בממון וכו'.

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

